

Regionaal Crisisplan

Rotterdam-Rijnmond 2010 - 2013

Het doel van het Regionaal Crisisplan is te komen tot een uniforme aanpak van de organisatie van de regionale en multidisciplinaire crisisbeheersing. Daarmee wordt door regionale samenwerking uitvoering gegeven aan crisisbeheersing op maat. Het Regionaal Crisisplan is gericht op de verdere professionalisering van de crisisbeheersing waarbij de crisisbeheersingsorganisaties regionaal en eenduidig worden ingericht. Hierdoor is helder, wie, waarvoor verantwoordelijk is en wordt geborgd dat alle gemeenten binnen de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) op een zelfde manier met crisisbeheersing om gaan.

Algemeen

Volgens de (concept) Wet op de Veiligheidsregio's dient elke regio een Regionaal Crisisplan op te stellen. Dit plan komt in de plaats van de gemeentelijke crisisbeheersingsplannen (rampenplannen) met bijbehorende gemeentelijke en operationele deelplannen. Om de samenwerking tussen alle betrokken partijen in goede banen te leiden, is het noodzakelijk een organisatiestructuur vast te stellen en te bepalen wie welke rollen, taken en bevoegdheden heeft. Ook moet duidelijk zijn wie met wie samenwerkt en welke processen (activiteiten) uitgevoerd moeten worden om de crisis het hoofd te bieden. Daarom is het Regionaal Crisisplan opgebouwd langs besturende, uitvoerende en ondersteunende processen en beschrijft het plan de gehele aanpak van alle mogelijke crisissituaties in de regio, met een beschrijving van afgesproken bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden en afspraken over randvoorwaarden als opstart en opschaling, leiding en informatievoorziening.

Opbouw plan

Het Regionaal Crisisplan is opgebouwd uit drie delen. Deel I en II worden elke vier jaar ter besluitvorming voorgelegd aan het Algemeen Bestuur van de VRR. Deel III bevat draaiboeken, regelingen en convenanten die in andere gremia worden vastgesteld en jaarlijks op actualiteit worden bezien. De opbouw ziet er als volgt uit:

Deel I van het Regionaal Crisisplan beschrijft de afspraken en voorwaardenscheppende processen van de multidisciplinaire aanpak van crises binnen de VRR voor de algemene operationele keten: brandweezorg, geneeskundige zorg, politiezorg, bevolkingszorg en water- en scheepvaartzorg. Deel II bevat de monodisciplinaire uitwerking van de processen per discipline. Deel III bevat draaiboeken per gemeente met daarin gedetailleerde informatie over hun lokale crisisorganisatie en werkwijze, operationele plannen voor enkele specifieke scenario's, zoals het Operationeel Plan Stroomuitval en Overstromingen en convenanten die de veiligheidsregio af heeft gesloten met diverse externe partijen. In de komende jaren zullen hier nog andere scenario's aan toegevoegd worden.

Multidisciplinaire afspraken en voorwaardenscheppende processen

De VRR kent vier voorwaardenscheppende processen die gezamenlijk de basis vormen voor crisismanagement. Hierna worden de vier processen kort toegelicht.

Voorwaardenscheppend proces melding en alarmering

De Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) speelt in de eerste fase van een crisis/incident een belangrijke rol. Vanaf het moment van melding moet de GMK snel en daadkrachtig optreden. Bij de dagelijkse incidenten wordt na het uitvragen van de beller een inzetvoorstel gedaan en alarmeert de GMK voertuigen en functionarissen. Bij een Gecoördineerde Regionale IncidentenbestrijdingsProcedure (GRIP) worden de functionarissen van de verschillende disciplines gealarmeerd op basis van de Multidisciplinaire Model Alarm Regeling Rotterdam-Rijnmond (MMARRR).

Voorwaardenscheppend proces opschaling

Wanneer zich een melding voordoet die vraagt om multidisciplinaire coördinatie en/of een eenduidige aansturing van de inzet van diensten door multidisciplinaire teams, vindt vervolgalarmering plaats. Opschaling staat verder omschreven in de GRIP-regeling van de VRR.

Bij opschaling vindt plaats:

- intake (= melding);
- inzet (= alarmering).

Voorwaardenscheppend proces leiding en coördinatie

Binnen de crisisbeheersing is duidelijkheid over operationele en bestuurlijke verantwoordelijkheden van essentieel belang. Naast afspraken uit de GRIP-

regeling brengen de Bestuurlijke Netwerkaarten Crisisbeheersing in beeld wie welke bestuurlijke verantwoordelijkheden heeft, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen decentrale en centrale overheid. Deze bestuurlijke netwerkaarten zijn complementair aan het onderhavige Regionaal Crisisplan, waarin de operationele verantwoordelijkheid is vastgelegd. Door het bestuurlijke en operationele niveau met elkaar te verbinden, is horizontaal en verticaal zichtbaar welke partijen een rol spelen in de crisisbeheersing.

Voorwaardenscheppend proces informatiemanagement

Informatiemanagement speelt een cruciale rol binnen de crisisbeheersing. Zonder de benodigde informatie kan de besluitvorming op een bepaald niveau niet starten. Als het onduidelijk blijft wat de actuele toestand is, ontbreekt het stevige fundament voor verdere besluitvorming en sturing. Tijdens het aansturingproces wordt in elke stap weer informatie verzameld of met anderen gedeeld. Informatie verbindt de besluitvorming- en aansturingcirkels op verschillende niveaus met elkaar: 'Het resultaat van de één is het startpunt van de ander'. Om die reden is het informatiemanagement centraal door alle processen heen gepositioneerd.

Multidisciplinaire ondersteuning

Multidisciplinaire inzet vergt goede logistiek, zowel op het gebied van verzorging als op aflossing van het ingezette personeel. De hoofdstructuur van de crisisbeheersing is ingericht op 72 uur onafgebroken functioneren. Besluitvorming over inzet van materieel, aflossing van personeel en afschaling gebeurt binnen elke discipline afzonderlijk.

Processen per discipline

Elke discipline is verantwoordelijk voor verschillende processen in de crisisbeheersing. In deel II van het Regionaal Crisisplan is de beschrijving per proces opgenomen voor de verschillende disciplines:

- bevolkingszorg
- brandweezorg
- geneeskundige zorg
- politiezorg
- water- en scheepvaartzorg

Deze beschrijvingen vormen een kader waar binnen de gemeenten en hulpdiensten hun taak uitvoeren tijdens een crisis. In deel II van het Regionaal Crisisplan staat wie wat gaat doen op het moment dat er een crisis is en wat ze daarvoor hebben geregeld. De 'hoe'-vraag wordt beantwoord in de individuele draaiboeken van de gemeenten en in handboeken en procedures van de hulpdiensten. Hierna volgt een beschrijving van de processen per discipline.

Draaiboeken, regelingen en convenanten

Deel III van het Regionaal Crisisplan bevat de onder andere de draaiboeken van alle gemeenten. Dit zijn gemeentespecifieke draaiboeken met de operationele informatie uit de betreffende gemeente. Iedere gemeente maakt gebruik van format draaiboeken, waardoor alle informatie op uniforme wijze beschikbaar is. Bovendien bevat deel III operationele plannen voor enkele specifieke scenario's, zoals het Operationeel Plan Stroomuitval en Overstromingen. In de komende jaren zullen hier nog andere scenario's aan toegevoegd worden. Ook regelingen en convenanten zijn in deel III te vinden. Namens de gemeenten gaat de VRR afspraken aan met diverse partijen. Er worden bijvoorbeeld afspraken gemaakt met RTV-Rijnmond over hun rol als rampenzender, maar ook met de vervoersbedrijven zoals de RET over de inzet van bussen bij ontruiming en evacuaties. Ook met RMC-West, de KNRM, Rijkswaterstaat en de Waterschappen worden afspraken vastgelegd in convenanten.

Deel III maakt geen onderdeel uit van de hard-copy versie van het Regionaal Crisisplan omdat de draaiboeken, regelingen en convenanten veelal operationele informatie bevatten en dus telkens onderhevig zijn aan aanpassingen. Deel III van het Regionaal Crisisplan is terug te vinden in het informatiesysteem van de Veiligheidsregio (Cedric).

Bevolkingszorg

Hoofdproces	Proces	Doel
Communicatie	Pers- en publieksvoorlichting	<p>Betekenisgeving: duidelijk maken wat de crisis betekent voor de samenleving.</p> <p>Schadebeperking: beperken van materiële en immateriële schade door het verstrekken van communicatie adviezen aan de Veiligheidsstaf en door het doorgeven van gedrags- en handelingsadviezen / -instructies aan burgers.</p> <p>Informatieverstrekking: verzorgen van de algemene informatieverstrekking, openbaarmaking, verklaring en toelichting van het beleid van de burgemeester op de bestrijding van de crisis (uitvoeren van de Wet Openbaarheid van Bestuur).</p>
	Verwanteninformatie	Het verstrekken van geautoriseerde informatie aan familieleden en verwanten.
Publieke Zorg ³⁴	Opvang	Het opvangen en verzorgen van daklozen, evacués, behandelde gewonden en dieren.
	Primaire levensbehoeften	Het treffen van maatregelen om voedsel, drinkwater, kleding, geld en medicijnen te verstrekken en tijdelijke huisvesting te regelen. Het treffen van maatregelen in geval van (collectieve/grootschalige) uitval van nutsvoorzieningen, gas- of telecomvoorzieningen.
	Bijzondere uitvaartzorg	Maatregelen voor bijzondere uitvaartzorg, zoals zorgen voor de mogelijkheid tot (gemeenschappelijke) rouwverwerking, herdenkingsdiensten, stille tochten, en uitvaartdiensten. Bij grote aantallen doden valt hieronder ook het organiseren van de (nood-)begrafenis en teraardebestelling.
Omgevingszorg	Milieubeheer	Het nemen van maatregelen met als doel het milieu te beschermen. Hieronder vallen toezicht- en handhavingstaken maar ook afvalverwerkingstaken (waaronder het inzamelen van besmette waren) en andere taken op het gebied van de Wet Bodembescherming en de Wet Luchtkwaliteit.
	Ruimtebeheer	Het nemen van maatregelen voor het beheer van de openbare ruimte van de gemeente. Het gaat om taken op het gebied van openbare verlichting, rioleringen, wegen, water, groen, etc.
	Bouwbeheer	Het nemen van maatregelen op het gebied van het beheer van gebouwen. Het gaat hierbij om toezicht- en handhavingstaken op het gebied van bouwregelgeving, maar ook over het beheer van monumenten, cultureel erfgoed, openbare gebouwen, kunstwerken, e.d. Doel: het waarborgen van een veilige en gezonde bebouwde omgeving.
Informatie (Back Office Informatie)	Registreren van mens en dier (CRIB)	Het verzamelen, registreren en verifiëren van alle van belang zijnde gegevens over slachtoffers van een crisis of mensen en dieren die worden opgevangen als gevolg van een crisis.
	Registreren van schade (CRAS)	Het verkrijgen van inzicht in de totale omvang van de schade en de registratie en coördinatie van schademeldingen.
	Informatie-management	Het vastleggen van gegevens om inzicht te krijgen in de stand van zaken tijdens de bestrijdingsfase en tijdens de nafase van een crisis. De gegevens dienen ook als informatiebron voor het opstellen van de evaluatie. Ervoor zorgen dat bescheiden die nodig zijn voor het maken van een reconstructie van de oorzaken, toedracht en bestrijding van de ramp, beschikbaar gesteld kunnen worden.
Ondersteuning (Back Office Ondersteuning)	Bestuurs-ondersteuning	Maatregelen ter ondersteuning van het bestuur. Dit kan gaan om facilitaire en personele ondersteuning, bijvoorbeeld op het gebied van juridische, financiële en protocollaire zaken.
	Nafase	Maatregelen voor de preparatie op de zogenaamde nafase. In deze fase wordt een (project-) organisatie ingericht voor het halen van bepaalde prestaties c.q. het continueren daarvan. De activiteiten zijn gericht op specifieke behoeften aan nazorg bij de slachtoffers. Deze organisatie bouwt op als de crisisorganisatie afschaalt.

Brandweezorg

Hoofdproces	Proces	Doel
Bron- en emissiebestrijding	Brandbestrijding	Het voorkomen van uitbreiding van een incident, waardoor (1) de toename van het aantal slachtoffers en (2) de toename van schade wordt voorkomen of beperkt.
	Ongevalbestrijding gevaarlijke stoffen	
	Decontaminatie	
Redding	Technische Hulpverlening	Hulpbehoevende mensen en dieren zo spoedig mogelijk bevrijden uit levensbedreigende of benarde situaties. Door middel van redding en technische hulpverlening krijgen slachtoffers toegang tot de geneeskundige hulpverleningsketen, waar (eerste) hulp geboden wordt.
	Redding	
	Urban Search & Rescue	
Ontsmetting	Ontsmetten mens en dier	Het zo spoedig mogelijk ontsmetten van hulpverleners, burgers, dieren, infrastructuur, objecten, hulpverleningsmateriaal en voertuigen om de verdere verspreiding van chemische, biologische en/of radioactieve besmetting te voorkomen of te beperken.
	Ontsmetten voertuigen	
	Ontsmetten infrastructuur	
Ondersteuning		Het beschikbaar stellen, beheren, verzorgen en op peil houden van persoonlijke en materiële middelen die noodzakelijk zijn voor het bestrijden van het incidenten. Het waarborgen van optimale verbindingen voor de communicatie tussen de eenheden in het veld, de multidisciplinaire operationele organen (CoPI en ROT) en de Gemeentelijke Veiligheidsstaf (GVS). De brandweer is tevens de beheerder van het sirenenetwerk voor het waarschuwen en alarmeren van de bevolking (WAS).
Informatie-management	Advies Gevaarlijke Stoffen	Het verkennen, georganiseerd verzamelen en analyseren van (meet)gegevens en monsters over de aard, ernst en omvang van een gevaartoestand om beslissingen over de veiligheid van de bevolking en de hulpverleners te kunnen nemen. Waarnemen en meten levert feitelijke informatie op waarmee veronderstellingen over de situatie in zowel het bron- als het effectgebied geverifieerd kunnen worden of een beter beeld kan worden opgebouwd. Dit is van groot belang voor de directe bestrijding van het incident en de beleidsbepaling.
	Waarnemen en meten	

Geneeskundige zorg

Hoofdproces	Proces	Doel
Spoedeisende Medische Hulpverlening	Triage	Minimaliseren van ziekte, blijvend letsel en sterfte van ongevalslachtoffers. Het garanderen van snelle en adequate geneeskundige hulp aan gewonden, direct na het ontstaan van een ramp of zwaar ongeval. Hierbij wordt uitgegaan van een keten van samenhangende en georganiseerde geneeskundige handelingen, vanaf het opsporen/redden van gewonden, eerste hulp en transport, tot het moment dat verdere behandeling (in een ziekenhuis) niet meer nodig is.
	Behandelen	
	Vervoeren / Verwijzen	
Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	Signaleren getroffen	Getroffenen helpen zo snel mogelijk het gevoel van zelfcontrole terug te krijgen: als personen door een plotselinge, levensbedreigende gebeurtenis worden overvallen, wordt een groot beroep gedaan op hun probleemoplossende vaardigheden als ze daarna de draad van hun leven weer op willen pakken. Hoe sneller zij het gevoel van zelfcontrole terugkrijgen, des te groter is de kans op een goede verwerking van de gebeurtenis. Collectieve opvang van getroffen direct na een incident in gemeentelijke opvangcentra met als doel: <ul style="list-style-type: none"> • bevorderen herstel van het psychische evenwicht van getroffen • vroegtijdige herkenning van verwerkingsstoornissen en het bevorderen van adequate behandeling hiervan • identificatie van getroffen die dringend psychiatrische hulp nodig hebben en deze hulp verlenen of regelen
	Bevorderen zelfredzaamheid	
	Verwijzen getroffen	
Publieke gezondheidszorg: 1. Gezondheidsonderzoek	Monitoren Publieke Gezondheid	Gezondheidsonderzoek, gericht op het bijdragen aan het herstel van de lichamelijke en psychische gevolgen van degenen die bij een ramp zijn betrokken.
	Onderzoek bij groepen	
	Onderzoek individueel	
Publieke gezondheidszorg: 2. Infectieziektebestrijding	surveillance en registratie	Infectieziektebestrijding, gericht op het voorkomen en het beperken van de effecten van besmetting met virussen en bacteriën via lucht, voedsel en lichamelijk contact.
	Beschermende maatregelen	
	Hygiënemaatregelen	
	Isolatie en quarantaine	
Informatie-management	Gezondheidskundige Advisering Gevaarlijke Stoffen	Het proces is gericht op: <ul style="list-style-type: none"> • bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen of rampen met een gevaar voor mens en milieu, om (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen • het proactief voorkómen van incidenten, het beoordelen van nadelige invloeden op de gezondheid van incidenten door verspreiding via voedsel, drinkwater en leefomgeving en het (laten) treffen van maatregelen • de beheersing van resterende omgevingsrisico's / effecten na incident
	Advies Gezondheidsonderzoek na rampen	
	Advisering op het gebied van hygiëne en infectiepreventie	

Politiezorg

Hoofdproces	Proces	Doel
Mobiliteit	Begidsen	De veilige en efficiënte afwikkeling van verkeer over de weg, water, rail en lucht door.
	Verkeer regelen	
	Afzetten	
Bewaken en beveiligen	Afschermen	Het ten tijde van een calamiteit/incident (of een dreiging daarvan) zorgdragen voor het zoveel mogelijk ongestoord kunnen laten plaatsvinden van de hulpverleningsactiviteiten, het beperken van de schadelijke gevolgen voor de bevolking en het beveiligen van ontruimd-/ geëvacueerd gebied.
Ordehand-having	Handhaven Openbare Orde en Rechtsorde	Het ten tijde van een calamiteit/incident (of een dreiging daarvan) zorgdragen voor het zoveel mogelijk ongestoord kunnen laten plaatsvinden van de hulpverleningsactiviteiten, het beperken van de schadelijke gevolgen voor de bevolking en het beveiligen van ontruimd-/ geëvacueerd gebied. Het onttrekken van mens en dier aan een directe gevaarzetting.
	Afzetten	
	Ontruimen - Evacuëren	
Opsporing	Strafrechtelijk onderzoek	Het ten tijde en na afloop van een incident doen van onderzoek naar de oorzaak van het incident met als doel het opsporen van strafbare feiten.
Opsporings-expertise	Berging en Identificatie	Het zowel ten tijde als na afloop van een ramp of grootschalig incident vaststellen van de identiteit van overleden slachtoffers (ook de berging valt hieronder)
Interventie	Afschermen	Het ten tijde van een calamiteit/incident (of een dreiging daarvan) zorgdragen voor het zoveel mogelijk ongestoord kunnen laten plaatsvinden van de hulpverleningsactiviteiten, het beperken van de schadelijke gevolgen voor de bevolking en het beveiligen van ontruimd-/ geëvacueerd gebied. Door de inzet van specialistische eenheden voorkomen van een (dreigende) aantasting van de integriteit van subjecten (personen), objecten en/of diensten, met een minimum aan risico onder de gegeven omstandigheden.
Preventie & Netwerken	Handhaven Openbare Orde en Rechtsorde	<p>Onder Preventie & Netwerken valt het subproces 'Handhaven Openbare Orde en Rechtsorde': Het ten tijde van een calamiteit/ incident (of een dreiging) daarvan zorgdragen voor het zoveel mogelijk ongestoord kunnen laten plaatsvinden van de hulpverleningsactiviteiten en het beperken van de schadelijke gevolgen voor de bevolking.</p> <p>Preventie: is trachten te voorkomen dat er problemen ontstaan door van tevoren in te grijpen.</p> <p>Netwerken: bundelen van kennis en mensen rondom een bepaald (dreigend) incident.</p>
Informatie-management		Relevante partijen binnen de regionale crisisorganisatie voorzien van de benodigde informatie.

Waterbeheer en Scheepvaartzorg

Proces	Doel
Waterkeren en waterkwantiteitsbeheer	De zorg voor de regulatie van de waterhoeveelheden en het peilbeheer in het waterhuishoudkundige systeem.
Waterkwaliteitsbeheer	De zorg voor de kwaliteit van het water en het behoud van het afgesproken niveau of herstel naar dat niveau, inclusief het opruimen van (opdrijvende) stoffen of objecten op water of oevers die het waterbeheer en/of het nautisch beheer hinderen.
Nautisch verkeersmanagement	<p>Het proces vindt zowel plaats tijdens 'normale' omstandigheden als bij incidenten en kent twee doelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Verkeersopstoppingen of verkeersstremmingen te voorkomen en op te lossen, zowel binnen als buiten het rampterrein, om de hulpverlening en bestrijdingsactiviteiten zo min mogelijk te belemmeren en een vlotte verkeersafwikkeling te bevorderen; 2 Economische schade zoveel mogelijk beperken door het scheepvaartverkeer zo spoedig mogelijk weer doorgang te laten vinden, eventueel via een alternatieve route.
Search and Rescue	Opsporing en redding van in nood verkerende mensen en dieren op/onder water in de periode dat er nog overlevingskansen zijn.
Informatiemanagement	Relevante partijen binnen de regionale crisisorganisatie voorzien van de benodigde informatie.